

„Bránit se proti násilí násilím dovolují totiž všechny zákony a veškeré právo.“ (*VIM ENIM VI DEFENDERE OMNES LEGES OMNIAQUE IURA PERMITTUNT*). Již tento citát pocházející z první poloviny 5. století, jehož autorem je římský dějepisec Orosius Paulus, přiznává přirozené právo bránit se proti aktům bezpráví a postavit se důrazně násilí, které není občan nucen snášet.

Jak je vidět i podle výše zmíněného citátu problematika sebeobrany resp. nutné obrany byla aktuální již ve starém Římě a je zřejmé, že řešení tohoto institutu vyvolává dodnes řadu nejasností.

Téma mé diplomové práce zní: Sporné otázky nutné obrany v judikatuře. Jak již z názvu vyplývá, jádrem práce bude analýza judikatury československých a českých soudů, která se týká institutu nutné obrany. Pokusím se judikaturu nejprve rozčlenit podle jednotlivých dílčích otázek a následně popsat stěžejní vývojové tendence v rozhodovací činnosti soudů. Ovšem ještě předtím bude předcházet krátké pojednání o nutné obraně jako takové, a zejména budou nastíněny otázky, které stále - jak v teorii, tak i praxi - vyvolávají určité nejasnosti.

Nutná obrana jako institut trestního práva je sama o sobě velmi komplikovanou, ale také zároveň velice zajímavou kategorií. Asi také proto je toto téma stále aktuální a v odborných kruzích je častým tématem publikační činnosti.

Je velice složité vtěsnat institut nutné obrany do jediného zákonného ustanovení, jak je tomu nyní, neboť na tomto ustanovení je pak závislé řešení celé řady reálných a často dosti odlišných případů a životních situací. Na tomto místě ovšem ještě nechci hodnotit, zda je současná

úprava dostačující či nikoli, k tomu poslouží kapitola, která se bude týkat úvah de lege ferenda.

Jakkoli je třeba vyzdvihnout častou publikační činnost týkající se sporných otázek nutné obrany v odborných kruzích, o to méně již přesvědčivěji působí častá nejednotnost v rozhodovací činnosti soudů, špatná, neprofesionální a bohužel často dosti zavádějící činnost medií, která jsou hlavním zdrojem informovanosti ve společnosti. Nejednou se stává, že rozhodnutí soudu je sice správné, ale média ho prezentují neúplně, popularizačně, či se zaměří pouze na jednotlivosti, aby zaujala, co nejširší masu lidí. Výsledkem této činnosti, která místo objektivního poskytování informací dává přednost spíše senzaci a větší „zajímavosti“, je ovšem špatná informovanost společnosti, ztráta objektivního pohledu na věc a vyvolání mylných představ o institutu nutné obrany. Pak se jen těžko můžeme divit, že stále častěji dochází k netečnosti svědků útoků a trestných činů, kteří se bojí zasáhnout, aby místo předpokládané pochvaly nebyli trestáni za překročení mezí nutné obrany, za tzv. *exces*.